

Terenga 2: Hōtaka 31 - tohutohu

He kākano te reo i whakatōkia ki te papa o te whenua. Whāinuihia te kākano kia tupu ōna pihi. Tēnei a Ako e here nei i ngā weri kia tōtika ai te tupu o te rea. Māhuri mai ana, ko te reo tēnā e whātoro ana ki te puhitaioreore o te ngahere.

Hei Mahi Whakarongo

He reo waiata ka rangona i tēnei hōtaka. Ka rere ko ngā poi a ngā wāhine rerehua o Ngā Tūmanako. Āta whakarongo ki te ia o ngā kupu. Mātakihia te rere o ngā tinana me ngā ringa, e mārāma ai koe ki te kaupapa e waiatahia ana. Anei ngā pātai arataki:

1. E waiata ana tenei ropu ki a wai?
2. He aha te tikanga o ēnei kupu 'pokoina ko Tamanui'?
3. He tohutohu i tua atu i te 'E moe koe' kei roto?

He Whakamārama

Arā noa atu ngā huarahi ki te reo Māori hei tohutohu i te tangata. Anei ētehi tauira hei wānanga māu:

1. **E moe** E + 2 syllable words
2. **Haere** Ka taka te 'E' i mua i ngā kupu roa ake i te 2 wāhanga. E hāngai ana tēnei ture ki ngā tūmahi poro
3. **Whāia** Ki te noho hāngū te tūmahi whiti i te tīmatanga o te rerenga, kua tohutohu.
4. **Taihoa e...** He tohutohu tēnei kia tāria te wā kātahi ka mahia tētehi mahi. Ka whai mai te tūmahi, te tūāhua rānei i te 'e'.
5. **Kāti te...** He tohutohu tēnei kia mutu tētehi mahi. Ka whai mai te tūmahi i te 'te'.
6. **Me...** Ki te noho mai te 'Me' i mua i te tūmahi, i mua rānei i te tūāhua, kua tohutohu. Kāore he take o te whakahāngū i te tūmahi i muri i te 'Me' nā te mea kua tohutohu kē.

Hei Manatu

He whakataukī te kōrero hei manatu mā tātou i tēnei rā.

“Taihoa e haere, kia manaakihia te renga o te ahi”

He tono tēnei ki tō manuhiri kia kua e whāwhai ki te wehe atu i te āhurutanga o tō whare. Ka mahana te whare i ngā renga o te ahi. Mehemea he ahi te reo Māori. Mā wai ngā renga o taua ahi e manaaki kia kore ai e piroku?

Hei Mahi

Kei te tika rānei ēnei tohutohu e whai ake nei?

1. Me hāpaingia e tātou te reo Māori.
2. Kāti te māuiui.
3. Taihoa e haere, kia mutu taku kai.
4. Whāiahia te huarahi tika.
5. E titiro ki runga.

Whakautu:

1. Kei te hē – Me hāpai e tātou te reo Māori.
2. Kei te hē – Kāti te (tūmahi)
3. Kei te tika
4. Kei te hē – Whāia te huarahi tika.
5. Kei te hē – Titiro ki runga.